

Gemeente Etten-Leur en
Woonstichting Etten-Leur (WEL)

Bijlagenboek
WOP Etten-Leur Noord

Maart 2012

Inhoud

1. Blik op Etten-Leur Noord: een dorpse wijk	1
1.1. Over Etten-Leur Noord	1
1.2. Over de bewoners van de wijk	4
1.3. Leefbaarheid & veiligheid	7
1.4. Over het wonen en de woningen	13
1.5. Voorzieningen in Etten-Leur Noord	17
2. Verslag wijkschouw Etten-Leur Noord	20
3. Verslag bijeenkomst met professionals die in de wijk werken	24
4. Verslag bewonersavond Etten-Leur Noord	26
5. Verslag gesprek gezinnen met kinderen	32

1. Blik op Etten-Leur Noord: een dorpse wijk

Om ons een zo compleet mogelijk beeld van de wijk te kunnen vormen, zijn gegevens over de mensen, de typering van de wijk, de leefbaarheid, de woningen en voorzieningen op een rij gezet. Als bronnen zijn gebruikt:

- Bewonersenquête, gehouden in het najaar van 2010.
- Gegevens van het CBS.
- Gegevens van Woonstichting Etten-Leur (WEL).
- Gegevens van de gemeente Etten-Leur
- Gegevens van Surplus Welzijn
- Google Maps.

Enquête onder wijkbewoners

In het najaar van 2010 is een enquête gehouden onder bewoners van de wijk Etten-Leur Noord. Hiervoor hebben alle huishoudens een uitnodigingsbrief ontvangen om deel te nemen aan deze enquête. In de vragenlijst kwamen diverse onderwerpen aan bod zoals: woningen, verkeer en parkeren, leefbaarheid, knelpunten in de woonomgeving etc. De wijkbewoners konden via internet of telefonisch deelnemen aan de enquête. Om representatieve uitspraken te doen, moesten 287 huishoudens de vragenlijst invullen. Uiteindelijk hebben 103 huishoudens deelgenomen via het internet en 184 telefonisch.

Leeswijzer

- In de eerste paragraaf beschrijven we kort het ontstaan van Etten-Leur en de wijk Etten-Leur Noord.
- Bewoners maken de wijk, daarom gaat paragraaf 2 in op de mensen die in de wijk Etten-Leur Noord wonen. Hierbij komt het volgende aan bod: huishoudens, leeftijd, herkomst, inkomen, opleiding en werk.
- Paragraaf 3 gaat over de leefbaarheid (en veiligheid) in Etten-Leur Noord. Hier hebben we het onder andere over overlast, veiligheid, voorzieningen en de sociale betrokkenheid in de wijk.
- In paragraaf 4 hebben we het over het wonen in de wijk. Hierbij gaat het om het type woningen, maar ook over de tevredenheid van bewoners over hun woningomgeving.
- Voorzieningen en werken in de wijk is het onderwerp van paragraaf 5. Welke voorzieningen zijn er op dit moment in Etten-Leur Noord? Wat zijn de wensen die de wijkbewoners in de toekomst op dit gebied hebben? Verder gaan we in deze paragraaf in op het onderwerp werken.
- Tenslotte gaan we in de laatste paragraaf in op de toekomstwensen die buurtbewoners hebben voor Etten-Leur Noord.
- In bijlage 1 hebben we de voorzieningen die in Etten-Leur Noord aanwezig zijn, op een rij gezet.

1.1. Over Etten-Leur Noord

Ligging

De wijk Etten-Leur Noord is één van de dertien wijken van Etten-Leur. De wijk ligt ten noorden van de spoorlijn en wordt begrensd door de Korte Brugstraat, Lange Brugstraat

en Attelakenseweg, in het oosten door de Pleinstraat, in het zuiden door de spoorlijn en tenslotte in het westen door de Van 't Hoffstraat en Heerma van Vosstraat.

Figuur 1.1: Gemeente Etten-Leur. Luchtfoto Etten-Leur Noord.

Bron: gemeente Etten-Leur, bewerking Companen

Korte historie van Etten-Leur

De plaats Etten-Leur is ontstaan doordat de twee lindorpen Etten en Leur aan elkaar vast zijn gegroeid. Etten was vroeger een kleine agrarische nederzetting op een donk. Het dorp Leur is ontstaan op de grens van het klei- en veengebied als gevolg van de turfwinning. Het is een oost-west gerichte nederzetting aan de Korte en Lange Brugstraat. Beide dorpen hebben zich ontwikkeld van agrarische dorpen naar kernen met een meer industrieel karakter. De groei van de industriële werkgelegenheid in Etten-Leur in de jaren zestig, zorgt voor een uitbreiding van deze plaats. In een relatief kort tijdsbestek werden er nieuwe wijken aan de randen van Etten en Leur gebouwd. In 1968 ontstond de gemeente Etten-Leur, beide kernen waren toen al aan elkaar vastgegroeid.

De geomorfologische structuur van Etten-Leur wordt gekarakteriseerd door de overgang tussen het noordelijke lager gelegen, vlakke gebied met klei en veenafzettingen en het zuidelijke, hoger gelegen glooiende dekzandgebied. De structuur is ontstaan over een zware kleilaag die zo'n half miljoen jaar geleden gevormd werd en slechts op enkele meters diep zit. In deze kleilaag zijn grote noord-zuid lopende dalen uitgesleten, die ook nu nog de golvingen in het terrein bepalen. Op de zware kleilaag is door de wind een laag dekzand afgezet, waardoor de noord-zuid gerichte beekdalen werden afgedamd. Deze ruggen van dekzand zijn nog grotendeels herkenbaar als donken in het huidige landschap. Na de jongste ijstijd werd er in de laagten van het terrein veen gevormd, wat later deels is afgegraven voor de turfwinning. Naar het zuidwesten loopt het gebied steeds verder op, waarbij de golvingen in het landschap een hoogte bereiken van 9 tot 10 meter + NAP (figuur 17). In het noordoosten bevinden zich aardkundig waardevolle gebieden als Zwermlaken en het natuurreservaat De Berk.

Bron: structuurvisie plus 2020, 2005

Tot 1999 liep de Rijksweg 58 tussen Breda en Roosendaal dwars door Etten-Leur. Inmiddels is deze snelweg verplaatst en ligt deze ten zuiden van deze plaats. Op de plek van de oude rijksweg is een nieuw stadshart ontstaan.

Typering van Etten-Leur Noord

De wijk Etten-Leur Noord¹ was voorheen een zelfstandig lindorp met een eigen 'centrum': de Lange Brugstraat en het Van Bergenplein met diverse voorzieningen als winkels, cafés, restaurants etc. Ongeveer de helft van de woningen in de wijk zijn gebouwd in de jaren zeventig en circa een derde in de periode voor 1970. Na 2000 is het aantal woningen met 15% toegenomen, onder andere door de bouw van het

¹ In dit wijkbeeld rekenen we ook de woningen op woon-werklocatie Attelaken tot Etten-Leur Noord.

appartementencomplex Cloosterstaete. Overigens rekenen we ook de woon-werklocatie Attelaken tot de wijk Etten-Leur Noord.

De projectgroep omschrijft de wijk Etten-Leur Noord onder andere als volgt:

- Een wijk waar oude en nieuwe bebouwing samen gaan en die nog steeds in de steigers staat.
- De veranderingen passen bij het dorpse karakter.
- Verschillende buurten binnen de wijk met een eigen identiteit
- Sfeervolle en volkse wijk
- Actieve wijk door onder andere de Leurse feesten
- Bewoners die dingen goed zelf kunnen regelen

Figuur 1.2: Standbeeld van Adriaan van Bergen

Bron: gemeente Etten-Leur

In Etten-Leur zijn twee beroemde inwoners met een eigen standbeeld vereerd. Het gaat om Vincent van Gogh en Adriaan van Bergen. De laatste is een turfschipper uit Leur die tijdens de tachtigjarige oorlog in 1590 de Prins van Oranje hielp om Breda te heroveren op de Spanjaarden door een list. Adriaan kijkt nu vanaf zijn sokkel uit over de Leurse Haven.

Het verhaal: Adriaan voer op 3 maart 1590 de Bredase vesting binnen met een schip volgeladen met de felbegeerde brandstof turf. De aanhoudende winter had de waakzaamheid van de Spaanse wachters afgezwakt en ze werden 's nachts verrast door de 75 soldaten van de Prins van Oranje die onder de lading turf verborgen zaten.

Ook is in de bewonersenquête gevraagd naar wat de wijk Etten-Leur Noord uniek maakt. Bewoners noemen dan het dorpse, gezellige karakter en de gemoedelijkheid van de wijk. Verder is men positief over het sociale klimaat en het kleinschalige karakter van de winkels op het Van Bergenplein.

Meest kenmerkende plek: het Trouwkerkje

Het Trouwkerkje is volgens de respondenten het meest kenmerkend voor de wijk Etten-Leur Noord. Verder noemen zij: de Petruskerk aan de Lange Brugstraat, het Van Bergenplein en de locatie GGZ Breburg Etten-Leur Noord. Hoewel het Turfschip, zowel het oude als het nieuwe officieel niet in de wijk liggen, zijn zij volgens bewoners wel kenmerkend voor het gebied.

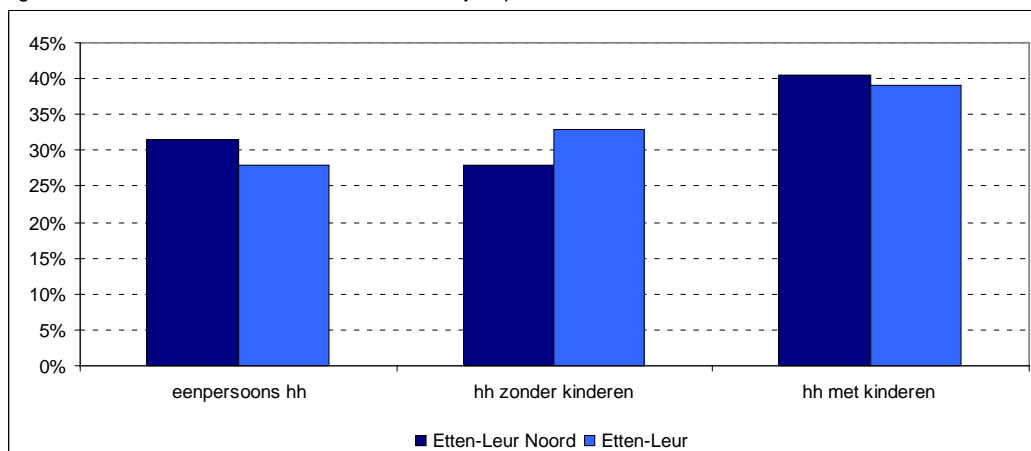
1.2. Over de bewoners van de wijk

Mensen maken de wijk. Daarom in deze paragraaf aandacht voor de bewoners van Etten-Leur Noord. Wie wonen er in de wijk? Hoe is de wijk samengesteld?

Huishoudensverdeling

In 2011 wonen in Etten-Leur Noord in totaal 2.785 inwoners, verdeeld over 1.150 huishoudens.

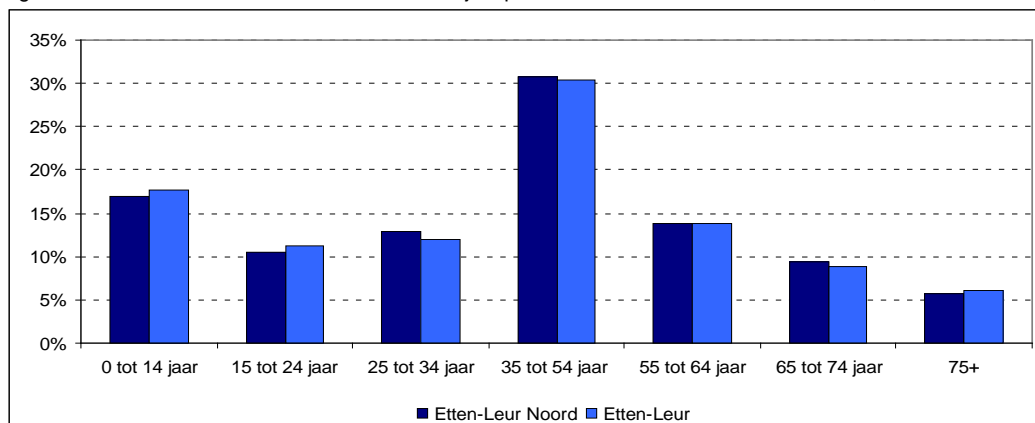
Figuur 1.3: Gemeente Etten-Leur. Relatieve leeftijdsopbouw Etten-Leur Noord en Etten-Leur, 2011

Bron: CBS, 2011

- In Etten-Leur Noord bestaat ca. 70% van de huishoudens uit eenpersoonshuishoudens en huishoudens met kinderen.
- In Etten-Leur Noord wonen meer eenpersoonshuishoudens dan in heel Etten-Leur. Het grootste deel van deze huishoudens woont in het CBS gebied Stichting het Hooghuys (dit betreft de locatie GGZ Breburg). Het gaat om ongeveer 15% van het totaal aantal eenpersoonshuishoudens in de wijk Etten-Leur Noord.
- In Etten-Leur Noord is het aandeel huishoudens zonder kinderen lager dan in Etten-Leur als geheel, terwijl er ongeveer evenveel huishoudens met kinderen wonen dan in heel Etten-Leur.

Figuur 1.4: Gemeente Etten-Leur. Relatieve leeftijdsopbouw Etten-Leur Noord en Etten-Leur, 2011

Bron: CBS, 2011

- De leeftijdsopbouw in Etten-Leur Noord komt aardig overeen met die in heel Etten-Leur. Wel wonen er iets meer 25 tot 34 jarigen en iets minder 0 tot 14 en 15 tot 24 jarigen in de wijk dan in heel de gemeente. Maar de verschillen met heel Etten-Leur zijn minimaal.

Bijzondere doelgroep in Noord

In Etten-Leur Noord is een locatie van de GGZ Breburg gevestigd voor mensen met een psychiatrische aandoening. Het gaat dan bijvoorbeeld om een persoonlijkheidsstoornis, een angststoornis, (beginnende) dementie, autisme of een psychotische aandoening. De 280 cliënten zijn tussen de 25 en 95 jaar. Zij hebben meestal al een behandeling achter de rug wanneer zij op de locatie komen wonen. Van het totaal aantal cliënten wonen er 220 (in principe) permanent op de locatie. Zij hebben allemaal een indicatie. Verder verblijven zo'n 40 cliënten tijdelijk op de opname- en behandelafdeling voor ouderen (65+) en ongeveer 20 jongvolwassenen wonen semi-permanent in de Woon- en werkvoorziening voor autisten (WWA).

Korte geschiedenis van 'Het Hooghuys'

De locatie 'Het Hooghuys' is ontstaan in 1896 als het Antonius sanatorium voor zenuwzieke vrouwen. Het sanatorium werd gerund door nonnen en kreeg eind jaren zestig de status van APZ (Algemeen psychiatrisch Ziekenhuis) waarin zowel vrouwen als mannen konden worden opgenomen. De nonnen trokken zich daarna als eigenaar terug en de naam veranderde van Antonius in Stichting het Hooghuys, de naam die het complex in de volksmond nog heeft.

In de jaren tachtig verhuisden de opname- en behandelafdelingen naar Breda en Oosterhout, terwijl de afdelingen waar cliënten 'permanent' verblijven in Etten-Leur bleven. In die periode zijn veel oude panden binnen het complex vervangen door nieuwbouw. In 1999 fuseerde stichting het Hooghuys met de GGZ regio Breda en in 2006 met de GGZ Midden Brabant tot GGZ Breburg. In de laatste tien jaar is het complex uitgebreid met een opname-eenheid voor ouderen en een woon-werk voorziening voor mensen met autisme.

Vastgoed op de locatie GGZ Breburg in Etten-Leur Noord

De locatie van GGZ Breburg in Etten-Leur Noord is een open terrein, waar iedereen welkom is en vormt daardoor echt een deel van de wijk. Op het terrein van de locatie staan 20 woningen die eigendom zijn van GGZ Breburg. Ongeveer 130 cliënten wonen in verschillende samenstellingen in een woning: één tot maximaal vijf personen. Zij krijgen dagelijks zorg, begeleiding en behandeling. Naast woningen staan er op de locatie van de GGZ Breburg in Etten-Leur Noord een aantal gebouwen waarin de verschillende afdelingen (onder andere de WWA) en de ondersteunende diensten zijn gehuisvest. Bij dit laatste gaat het onder andere om: de keuken, de administratie, opleiding, sport en dagbesteding, café de Brande, kinderboerderij etc.

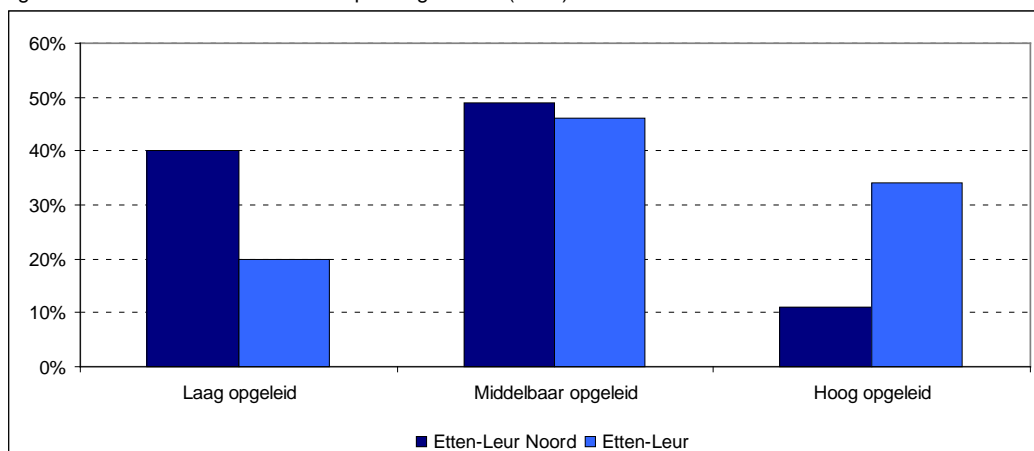

Opleiding en inkomen²

Het gemiddelde gezinsinkomen in de wijk ligt lager dan gemiddeld in Etten-Leur en er wonen meer laag en minder hoog opgeleiden dan in de rest van de gemeente. Ook wonen er meer mensen met een uitkering. Op 1 juli 2011 woonde 9% van het totaal aantal uitkeringsgerechtigden in de gemeente in Etten-Leur Noord. Ter vergelijking: de bevolking van Etten-Leur Noord vormt 7% van het totale inwonertal in de gemeente Etten-Leur.

In Etten-Leur Noord wonen beduidend minder hoog³ en meer laag opgeleiden dan in de gemeente Etten-Leur en Nederland. De groep middelbaar opgeleiden is iets groter.

Figuur 1.5: Gemeente Etten-Leur. Opleidingsniveau (2011)

² Cijfers zijn exclusief de cliënten van GGZ Breburg

³ Een persoon met als hoogste afgeronde opleiding Havo, Vwo of MBO.

Bron: CBS (2011)

Uitkeringen en bijstandsgerechtigden

In Etten-Leur Noord wonen per 1 juli 2010 55 uitkeringsgerechtigden, dat is zo'n 9% van het totaal (601) in Etten-Leur. Ongeveer de helft van de uitkeringsgerechtigden wonen in het CBS gebied 'Stichting het Hooghuys' (26) (dit betreft de locatie GGZ Breburg).

In Etten-Leur Noord ontvangen op 1 juli 2010 29 bewoners een bijstandsuitkering. Dit is ongeveer 1% van de totale bevolking in deze wijk.

Buurtbemiddeling

In 2011 zijn er vijf buurtbemiddelingszaken in Etten-Leur Noord behandeld (bron: Surplus Welzijn). Dit is 7% van het totaal aantal zaken in Etten-Leur. De meeste zaken zijn opgelost of doorverwezen. Bij een klein aantal was geen bemiddeling mogelijk vanwege uiteenlopende redenen.

Overlast van enkele jongeren

Enkele jongeren veroorzaken overlast in Etten-Leur Noord: geluidsoverlast, vandalisme en zwerfvuil. De groepen jongeren zijn goed in beeld (ook bij de politie), onder andere door de inzet van 'vindplaatsgericht werken'. Dit houdt in dat de jongerenwerker een aantal uren per week proactief op zoek gaat naar groepen jongeren die lastig te bereiken zijn. Verder is er wekelijks een drie uur durende inloop in het jongeren centrum voor de jeugd uit Etten-Leur Noord. Op die manier blijven de groepen jongeren in beeld. In Noord zijn op diverse plekken groepen, vooral autochtone, jongeren te vinden: bij het multicourt, op het schoolplein van de Hasselbraam en op het grasveldje met bankje aan 't van het Hoffstraat. Deze jongerengroepen zijn dynamisch van samenstelling en wisselen vaak van locatie.

1.3. Leefbaarheid & veiligheid

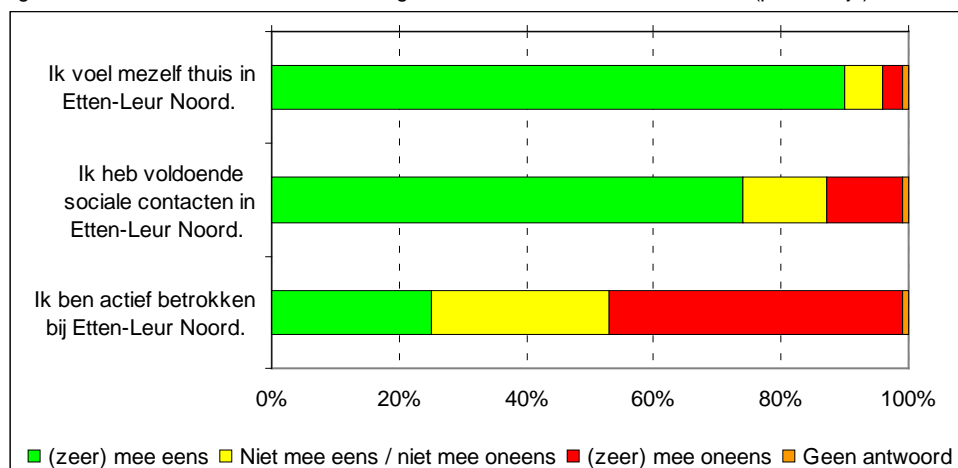
Leefbaarheid is een lastig begrip. Toch heeft bijna iedereen hier een beeld bij. In ieder geval zijn de volgende zaken van invloed op de leefbaarheid: het contact tussen bewoners, de woonomgeving, overlast en veiligheid. In deze paragraaf gaan we in op de leefbaarheid in de wijk Etten-Leur Noord.

Hoge binding met de wijk

Bijna driekwart (70%) van de wijkbewoners woont al meer dan tien jaar in de wijk Etten-Leur Noord. Verder woont 15% hier zes tot tien jaar en nog eens 15% minder dan zes jaar.

In de enquête is aan de hand van een aantal stellingen gevraagd naar hoe bewoners in de wijk met elkaar en hun buurt omgaan. De uitkomsten van de stellingen staan in de onderstaande twee figuren (figuur 3.1 en 3.2).

Figuur 1.6: Gemeente Etten-Leur: Stellingen sociale klimaat Etten-Leur Noord (persoonlijk) .

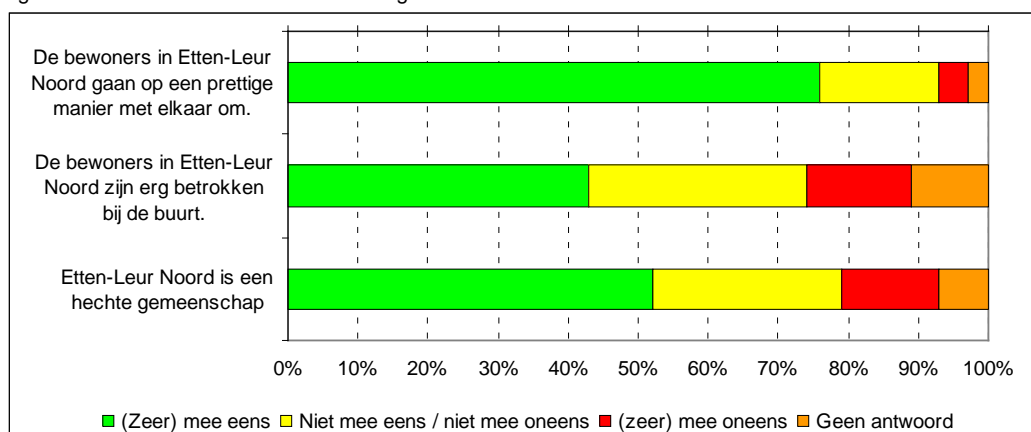
Bron: Bewonersenquête Etten-Leur Noord, 2010.

Allereerst is gevraagd naar de relatie die bewoners met de wijk en andere bewoners hebben. Daaruit blijkt dat het overgrote deel (90%) zich thuis voelt in de wijk. Daarnaast is ongeveer drie kwart van de bewoners van mening dat zij voldoende sociale contacten binnen Etten-Leur Noord hebben. Iets minder dan een kwart is het daar niet mee eens. Verder is één op de vier respondenten het eens met de stelling 'Ik ben actief betrokken bij Noord', terwijl iets minder dan de helft (46%) het hier juist mee oneens is. Opvallend is dat ruim een kwart een neutraal antwoord geeft (niet mee eens / niet mee oneens).

Een dergelijk beeld van betrokkenheid bij de buurt zien we vaker in het land. Over het algemeen voelt een groot gedeelte van de wijkbewoners zich thuis in de wijk terwijl maar een klein gedeelte zelf actief betrokken is bij de wijk.

Naast stellingen over de wijk en de mate waarin de bewoners betrokken zijn bij hun woonomgeving, hebben we respondenten gevraagd naar hun mening over het sociale klimaat in Etten-Leur Noord.

Figuur 1.7: Gemeente Etten-Leur: Stellingen sociale klimaat Etten-Leur Noord

Bron: Bewonersenquête Etten-Leur Noord, 2010.

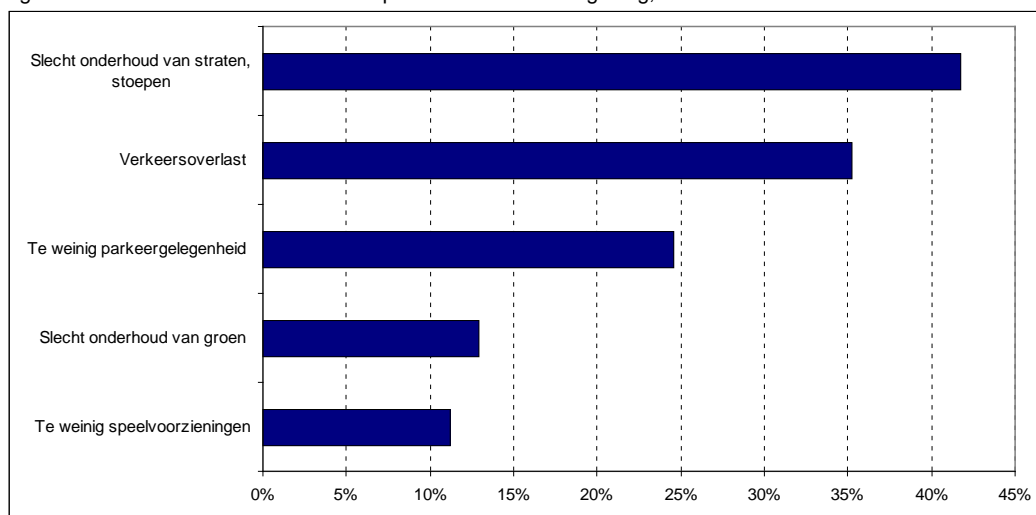
Zo'n drie kwart van de bewoners vindt dat bewoners in Etten-Leur Noord op een prettige manier met elkaar omgaan. Een klein deel van de respondenten is het hier niet mee eens. Verder vindt iets meer dan de helft (52%) dat Etten-Leur Noord een hechte gemeenschap is, terwijl ongeveer een kwart aangeeft hierin neutraal te staan. Met de

stelling 'De bewoners van Etten-Leur Noord zijn erg betrokken bij hun buurt', is ruim 40% het eens. Ook hier antwoordt zo'n kwart van de bewoners neutraal. Met deze stellingen zijn bewoners het vaker eens dan in de wijken Hooghuis en Banakkers.

Knelpunten in de woonomgeving

Over het algemeen zijn de wijkbewoners tevreden over de woonomgeving. Gemiddeld geven zij de wijk Etten-Leur Noord hiervoor het rapportcijfer 7,1. Slechts 6% gaf de woonomgeving een onvoldoende (het rapportcijfer 5,5 of lager). Verder ondervindt meer dan de helft van de bewoners (56%) een knelpunt in de eigen woonomgeving.

Figuur 1.8: Gemeente Etten-Leur: Knelpunten in de woonomgeving, Etten-Leur Noord

Bron: Bewonersenquête Etten-Leur Noord, 2010.

De top 3 van de genoemde knelpunten zijn:

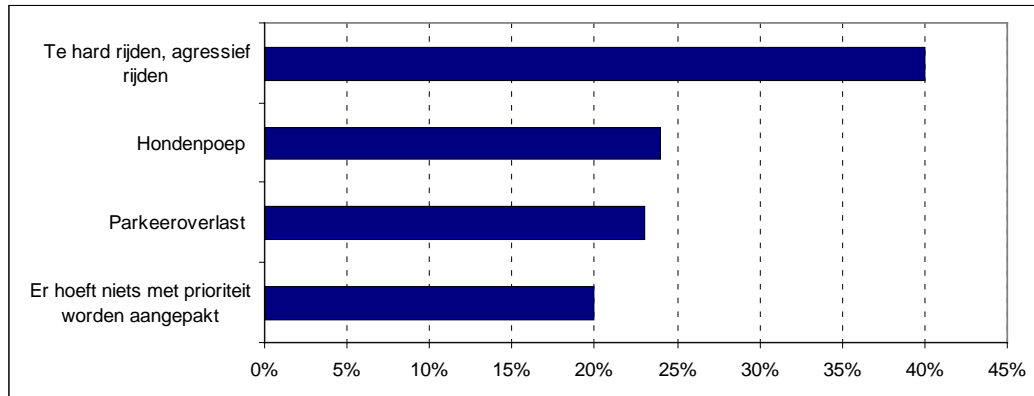
1. Slecht onderhoud van straten en stoepen
2. Verkeersoverlast
3. Te weinig parkeergelegenheid

Andere onderwerpen die bewoners vaak noemen zijn:

- De drukte en onveiligheid in het verkeer, vooral rond het Van Bergenplein. Verder hoort hier overlast van bouwverkeer bij.
- Gevaarlijke kruispunten en kruispunten die zijn afgesloten in verband met bouwwerkzaamheden.
- Slecht onderhoud van speelvoorzieningen voor kinderen
- Onverzorgde voortuinen.
- Parkeeroverlast, vooral in de omgeving van het Van Bergenplein. De oorzaak hiervan is dat mensen die hier boodschappen doen, hun auto veelal in de nabije omgeving parkeren en niet op het plein zelf. Dit leidt tot parkeeroverlast in de nabije omgeving van het Van Bergenplein. Verder is de parkeerdruk in de oudere delen van de wijk hoog, bijvoorbeeld in de Pottenbakkersstraat.

In de bewonersenquête is ook gevraagd welke prioriteit bewoners geven bij de aanpak van knelpunten in de woonomgeving.

Figuur 1.9: Gemeente Etten-Leur: Prioriteit aanpakken knelpunten in de woonomgeving, Etten-Leur Noord

Bron: Bewonersenquête Etten-Leur Noord, 2010.

De meeste bewoners (40%) vinden te hard en / of agressief rijden een knelpunt in de woonomgeving die met prioriteit moet worden aangepakt. Daarnaast noemen bewoners als knelpunten die prioriteit hebben: hondenpoep en parkeeroverlast. Verder geeft een op de vijf bewoners aan dat er geen onderwerpen zijn die volgens hen prioriteit hebben.

Verkeersoverlast

Ongeveer 30% van de bewoners geeft aan veel overlast te hebben van verkeer in de wijk. De meest genoemde punten zijn: te hard rijden (54%), parkeeroverlast (34%) en te veel verkeer (24%). Verder noemen bewoners last te hebben van: verkeersomleidingen, wegen die vanwege bouwwerkzaamheden worden afgesloten en de spoorwegovergang die vaak dicht is. In het bijzonder noemen de bewoners van Attelaken 'doorgaand vrachtverkeer' als punt van overlast.

Oordeel over de buurt

Meer dan de helft (52%) van de bewoners vindt dat de buurt vooruit is gegaan, terwijl ongeveer een kwart aangeeft dat deze de laatste jaren juist achteruit is gegaan. Verder is zo'n 20% van mening dat hun buurt gelijk is gebleven.

De vooruitgang van de wijk heeft vooral te maken met:

- De komst van (meer) winkels en andere voorzieningen, onder andere op het Van Bergenplein.
- De opknappbeurt van de wijk in de afgelopen jaren. Vooral het opknappen van het Van Bergenplein wordt hierbij genoemd.
- De nieuwbouwwijk Schoenmakershoek.
- De nieuwe haven.
- Leuke mensen die nieuw zijn in de wijk.

Redenen waarom bewoners vinden dat de wijk achteruit is gegaan zijn:

- De nieuwbouw in de wijk, omdat er teveel nieuwe bewoners bijkomen (die nog weinig binding hebben met de wijk) en verkeersoverlast door de bouwwerkzaamheden.
- De openbare ruimte: het onderhoud van straten en stoepen en rommel op straat.
- Verkeer- en parkeeroverlast op en rond het Van Bergenplein, onder andere door de herstructurering in de afgelopen periode.
- Agressief rijgedrag en een ander type mensen dat in de wijk is komen wonen.

Veiligheid

De Integrale Veiligheidsmonitor (2009) is een onderzoek naar de subjectieve en objectieve veiligheid van de Nederlandse burger en het functioneren van de politie en de gemeenten op het gebied van veiligheid. De gemeente Etten-Leur heeft hier vorig jaar voor de eerste keer aan deelgenomen. Opvallende punten voor de wijk Etten-Leur Noord uit het onderzoek zijn:

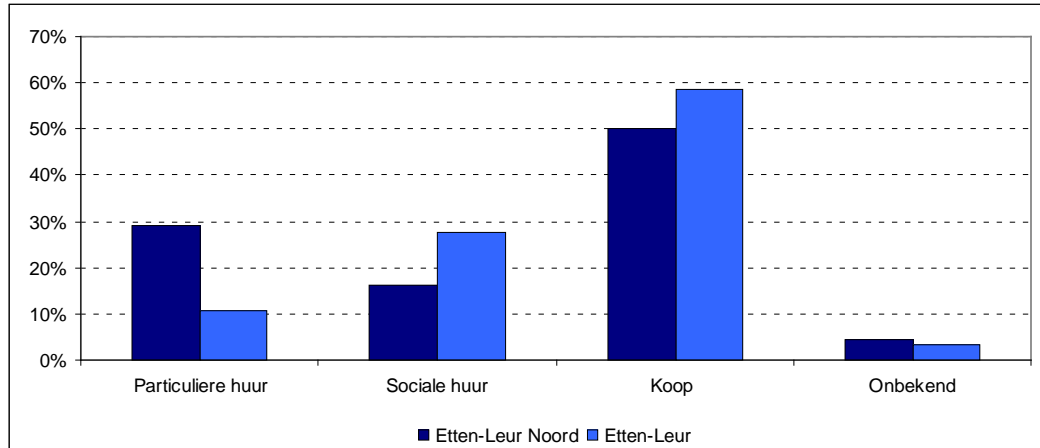
- Op het gebied van leefbaarheid scoort Etten-Leur Noord als een van de drie laagst scorende wijken binnen Etten-Leur: de fysieke kwaliteit van buurtvoorzieningen, onder andere wegen, groen, verlichting en speelplekken (Etten-Leur Noord: 4.6, Etten-Leur: 5.8), de woonomgeving (Etten-Leur Noord: 7.1, Etten-Leur 7.5) en leefbaarheid (Etten-Leur Noord: 7.0, Etten-Leur 7.3). Daarbij moet wel worden aangetekend dat behalve op het onderwerp fysieke kwaliteit van buurtvoorzieningen o.a. wegen, groen, verlichting en speelplekken, ook in Etten-Leur Noord overal een voldoende wordt gescoord.
- Over de ontwikkeling van de buurt zijn de bewoners in Etten-Leur Noord per saldo het meest positief van alle wijken: 25% vindt dat de buurt vooruit is gegaan (Etten-Leur: 13%), 8% achteruit (Etten-Leur: 14%) en 67% is van mening dat de buurt gelijk is gebleven (Etten-Leur: 73%). Hierin zien we dus flinke afwijkingen van de uitkomsten van de bewonersenquête in het kader van het wijkplan Etten-Leur Noord. Daarin zijn bewoners optimistischer!
- Etten-Leur Noord scoort het laagst van alle wijken als het gaat om de kwaliteit van de woningen, maar dit percentage ligt in Etten-Leur dan ook behoorlijk hoog, want nog steeds 82% is hier in Etten-Leur Noord tevreden over (heel Etten-Leur: 88%). Ook over winkels voor dagelijkse boodschappen zien we hetzelfde beeld: de bewoners van Etten-Leur Noord zijn minder positief dan in andere wijken en Etten-Leur als geheel, maar ook hier ligt het percentage tevredenheid erg hoog (Etten-Leur Noord: 82%, Etten-Leur: 89%). Dat is anders m.b.t. parkeergelegenheid. Daarover is slechts 46% tevreden (Etten-Leur: 53%) en voorzieningen voor ouderen (Etten-Leur Noord: 55%, Etten-Leur: 64%).
- Bewoners in Etten-Leur Noord ervaren vergeleken met andere wijken binnen de gemeente minder buurtproblemen die een bijdrage leveren aan onveiligheidsgevoelens, zoals: sociale overlast, dreiging, overlast vermogensdelicten en overige overlast.
- De top drie van buurtproblemen die het eerst moeten worden aangepakt is: te hard rijden, hondenpoep en parkeer overlast. Dit is een normaal beeld en conform de bewonersenquête in het kader van het wijkplan Etten-Leur Noord.
- Van de bewoners van Etten-Leur Noord voelt 15% zich weleens onveilig in hun buurt. Dit is lager dan het gemiddelde in Etten-Leur: 21%. Verder vermijden bewoners uit Etten-Leur Noord minder vaak onveilige plekken dan gemiddeld, maar hebben ze wel iets vaker te maken met respectloos gedrag.
- In Etten-Leur Noord geeft 28% van de bewoners aan in de afgelopen vijf jaar slachtoffer te zijn geweest van een delict of misdrijf (Etten-Leur: 30%). Hieronder vielen: vermogensdelicten (16%), vandalisme (16%) en geweld (5%).
- Wanneer bewoners in Etten-Leur Noord de afgelopen vijf jaar contact hebben gehad met de politie (28%) is 34% van de bewoners (zeer) tevreden over dit contact (Etten-Leur 38%). Daarmee is deze wijk één van de drie slechtst scorende wijken binnen Etten-Leur.

- Bewoners uit Etten-Leur Noord zijn minder tevreden over het functioneren van de gemeente dan gemiddeld. De wijk scoort hierbij als laagste van alle wijken.
- Wat betreft preventie die bewoners verzorgen om inbraken, het stelen van een fiets etc. te voorkomen, scoort Etten-Leur Noord gemiddeld.
- Uit de bewonersenquête van Companen blijkt dat 22% van de bewoners zich vaak of soms onveilig voelt in de wijk. Het gaat dan met name om donkere plekken in de straat en hangjongeren.
- Het gemiddelde rapportcijfer dat bewoners (in de bewonersenquête van Companen) geven voor de veiligheid in de wijk is een 6,8. Slechts 7% geeft een onvoldoende (cijfer 1 t/m 5).

1.4. Over het wonen en de woningen

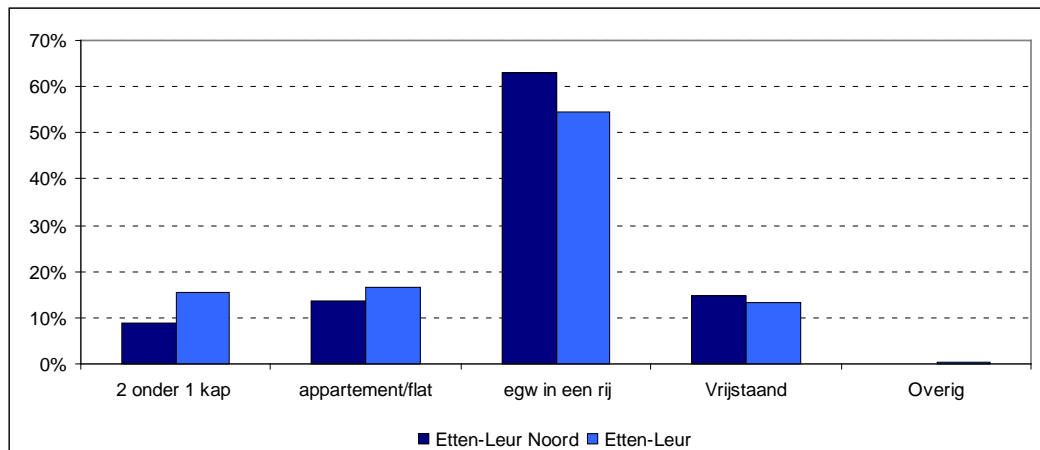
In Etten-Leur Noord staan in 2011 1.076⁴ woningen. Deze zijn qua eigendom en type als volgt verdeeld:

Figuur 1.10: Gemeente Etten-Leur. Eigendomsverhouding in Etten-Leur Noord en Etten-Leur, 2010

Bron: gemeente Etten-Leur

Figuur 1.11: Gemeente Etten-Leur. Verdeling woningtypen, 2010

Bron: gemeente Etten-Leur

- In de wijk staan vergeleken met de gemeente Etten-Leur veel particuliere huurwoningen en weinig sociale huurwoningen.
- Vergeleken met heel Etten-Leur staan in Noord beduidend meer eengezinswoningen in een rij.
- Het aantal appartementen/flats en vrijstaande woningen komt ongeveer overeen met de hele gemeente, terwijl het aantal 2-onder-1 kap woningen lager ligt.

⁴ Aantal van 1.076 woningen is exclusief de GGZ-woningen (4%)

Tabel 1.1: Gemeente Etten-Leur. WOZ waarde Etten-Leur Noord, 2010

	WOZ waarde in euro's
Etten-Leur Noord	236.220
Etten-Leur	252.685

Bron: gemeente Etten-Leur (2010)

- De gemiddelde WOZ waarde in Etten-Leur Noord ligt ongeveer 16.500 euro lager dan in Etten-Leur. Dit is aanzienlijk.

Tabel 1.2: Gemeente Etten-Leur. Eigendomsverhouding Etten-Leur Noord

	1/2 persoonshuishoudens tot 55 jaar	1/2 persoonshuishoudens 55+	Gezinnen (met kinderen)	Totaal
Koop	59%	36%	81%	58%
Huur	41%	64%	19%	42%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Bron: Bewonersenquête Etten-Leur Noord, 2010.

- Gezinnen met kinderen wonen het vaakst in een koopwoning (81%).
- In de huursector vinden we vooral één- en tweepersoonshuishoudens van 55 jaar en ouder (64%). Dit is een normaal beeld.

Nieuwbouw in de wijk

In april 2011 zijn 25 appartementen opgeleverd op het terrein van het voormalige schoolgebouw Onder de Torens (Kapelstraat). In een co-creatie maken WEL en de bewoners van de Kapelstraat een plan voor de toekomst van de 21 seniorenwoningen die daar staan.

Zorg- en seniorenwoningen voor ouderen

Wat betreft zorgcomplexen voor ouderen staat op de grens van Etten-Leur Noord met Schoenmakershoek het complex Contrefort. De appartementen worden door Woonstichting Etten-Leur verhuurd. In het appartementencomplex zijn, voor senioren met of zonder zorgindicatie, ongeveer 130 appartementen van minimaal 80 m² gerealiseerd. De appartementen zijn geschikt voor mensen die (meteen of in de toekomst) zorg nodig hebben. Verder heeft WEL 36 bejaarden- / seniorenwoningen in Etten-Leur Noord in haar bezit.

Daarnaast zijn er in de wijk binnen het project 'Blijvend thuis in eigen huis' 186 koopwoningen potentieel geschikt voor ouderen. Het gaat dan om diverse typen woningen (van rijenwoning tot vrijstaand) die in de toekomst met aanpassingen (bijv. een tweede toilet op de slaapverdieping, een tweede trapleuning etc.) comfortabeler en veiliger gemaakt kunnen worden zodat mensen er zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

In de bewonersenquête geeft een klein deel van de bewoners aan dat zij graag naar de nieuwe wijk Schoenmakershoek willen verhuizen. Het gaat hier vooral om mensen tussen de 55 en 65 jaar. Vermoedelijk kiezen zij voor de Schoenmakershoek omdat hier seniorenappartementen worden gebouwd.

Verhuigeneidheid laag

Wijkbewoners kiezen vooral voor de wijk Etten-Leur Noord vanwege:

1. Woningaanbod (37%)
2. Werk in de directe omgeving (26%)
3. Familie en / of vrienden die al in de wijk wonen (24%)
4. Ze zijn geboren in Etten-Leur Noord (19%)
5. Het is een leuke buurt (13%)

Verder blijkt uit de bewonersenquête dat 15% van de wijkbewoners binnen vijf jaar wil verhuizen. Uit andere woningmarktonderzoeken blijkt dit aandeel vaak tussen de 20 en 25% te liggen. Daarmee is de verhuigeneidheid in Noord relatief laag. Van degenen die binnen vijf jaar willen verhuizen wil: 28% dit binnen de wijk zelf, 22% wil wel graag in Etten-Leur blijven wonen, maar niet in de wijk Etten-Leur Noord en een kwart wil zich bij een verhuizing buiten de gemeentegrenzen vestigen. Dit is een aanzienlijk aandeel. In Hooghuis was de verhuigeneidheid wat hoger (18%), terwijl dat in Banakkers juist wat lager is ten opzichte van Noord (12%).

Tabel 1.3: Gemeente Etten-Leur. Verhuigeneidheid naar huishoudenstype

	1/2 persoonshh tot 55 jaar	1/2 persoonshh 55+	Gezinnen (met kinderen)	Total
Ja	33%	14%	6%	15%
Nee	55%	77%	79%	73%
Weet niet	11%	9%	15%	12%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Bron: Bewonersenquête Etten-Leur Noord, 2010.

- Eén- en tweepersoonshuishoudens tot 55 jaar zijn relatief het meest verhuigeneid en gezinnen met kinderen het minst. Daarbij moet worden aangemerkt dat bij de één- en tweepersoonshuishoudens tot 55 jaar nog steeds ruim de helft niet verhuigeneid is (55%), terwijl dit bij de gezinnen maar 6% is. Dit heeft ermee te maken dat gezinnen met kinderen over het algemeen minder mobiel zijn. Het verhuisbeeld in Etten-Leur Noord komt overeen met het Nederlandse gemiddelde.

Gewenste woningtypen

Bewoners die binnen vijf jaar willen verhuizen uit Etten-Leur Noord wensen de volgende woningtypen:

Tabel 1.4: Gemeente Etten-Leur. Gewenste woningtypen naar huishoudens

	1/2 persoonshh tot 55 jaar	1/2 persoonshh 55+	Gezinnen (met kinderen)*
<i>Koop</i>	54%	16%	
<i>Huur</i>	46%	84%	
Eengezinswoning in een rij (tussenwoning of hoekwoning)	20%	8%	
2-onder-1-kap / half-vrijstaand	25%	0%	
Vrijstaande woning	10%	3%	
Appartement	40%	33%	
Bejaardenwoning / seniorenwoning (55+)	0%	45%	
Patiobungalow	0%	3%	
Overig	0%	3%	
Drive-in woning	0%	0%	

Bron: Bewonersenquête Etten-Leur Noord, 2010.

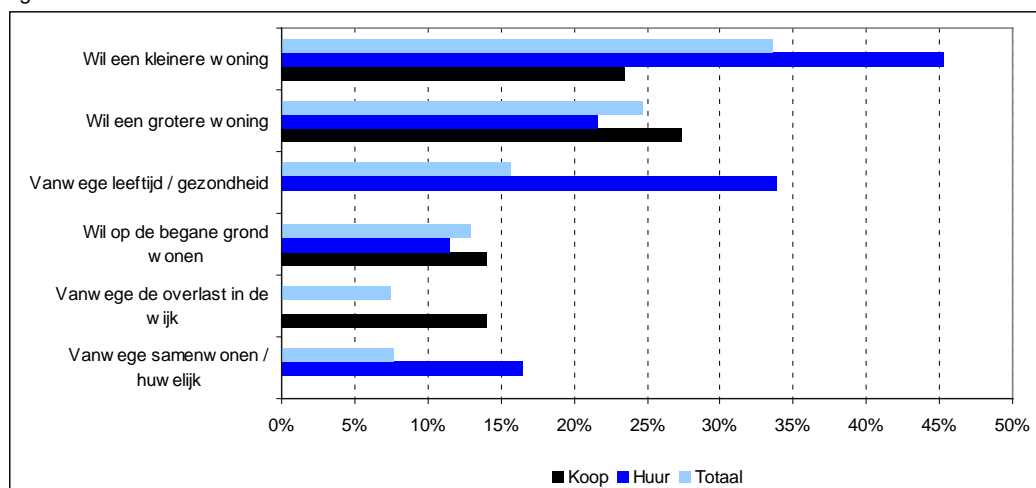
* Slechts 6% van de gezinnen is verhuisgeneigd. Dit betreft in totaal 25 gezinnen. Vanwege dit lage aantal kunnen er geen representatieve noch indicatieve uitspraken gedaan worden naar welk soort woning gezinnen in Etten-Leur op zoek zijn. Daarom zijn er voor de gezinnen geen percentages in bovenstaande tabel opgenomen. Van de 25 gezinnen is iedereen op zoek naar een koopwoning. Men zoekt dan naar: 2-onder-1-kapwoning / halfvrijstaand, patiobungalow, drive-in woning. De verhuisgeneigde gezinnen in Etten-Leur zijn daarmee toe aan een stap op de woonladder.

- Eén- en tweepersoonshuishoudens tot 55 jaar wensen het vaakst een appartement. Ongeveer de helft wil dit in de koop- en de andere helft in de huursector
- Eén- en tweepersoonshuishoudens ouder dan 55 jaar willen in de meeste gevallen een seniorenwoning in de huur of een huurappartement. Dit beeld komt overeen met de rest van Nederland.

Redenen om te verhuizen: kleinere of grotere woning

Redenen om te verhuizen zijn vooral: wil een kleinere woning (34%) of wil juist een grotere (25%) woning. Met name bewoners van huurwoningen wensen een kleinere woning. De verklaring hiervoor is dat dit m.n. ouderen zullen zijn die op zoek zijn naar een geschikte, veelal kleinere, huurwoning. In de koopsector zie je dat men met name een grotere woning wil. Verder valt op dat overlast in de wijk alleen voor bewoners van koopwoningen een reden is om te verhuizen. Dit zijn woningen verspreid over de wijk.

Figuur 1.12: Gemeente Etten-Leur: Verhuisredenen van mensen die willen verhuizen

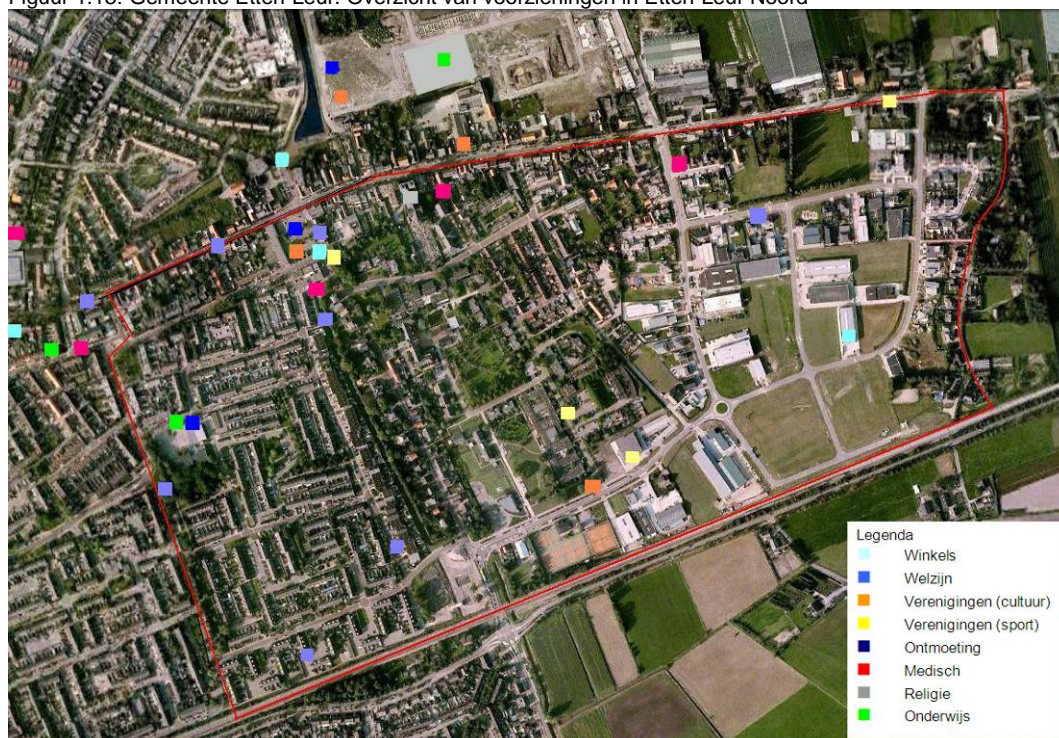
Bron: Bewonersenquête Etten-Leur Noord, 2010.

1.5. Voorzieningen in Etten-Leur Noord

Werken en voorzieningen

De meeste voorzieningen in Etten-Leur Noord zijn in de buurt van het Van Bergenplein te vinden, het gaat vooral om commerciële (winkel)voorzieningen.

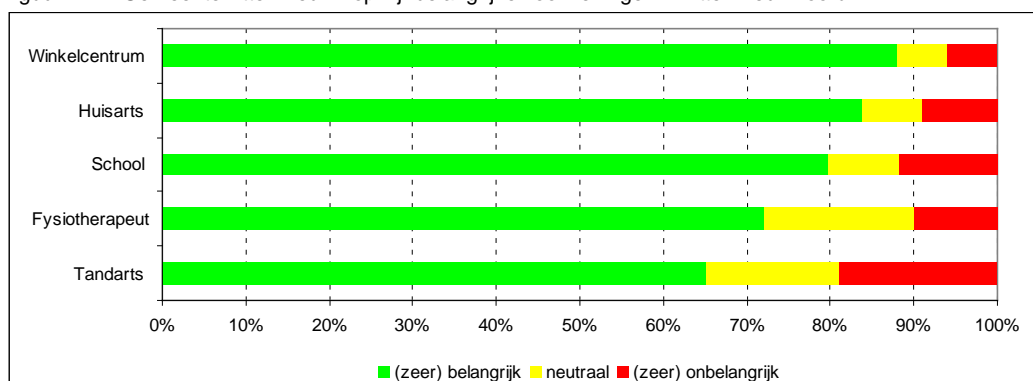
Figuur 1.13: Gemeente Etten-Leur. Overzicht van voorzieningen in Etten-Leur Noord

Bron: wijkvereniging Kontakt, bewerking Companen

Bewoners vinden de volgende voorzieningen in Etten-Leur Noord de belangrijkste:

Figuur 1.14: Gemeente Etten-Leur: Top vijf belangrijke voorzieningen in Etten-Leur Noord

Bron: Bewonersenquête Etten-Leur Noord, 2010.

Wijkvereniging Kontakt goed bekend

Ongeveer 80% van de bewoners kent de wijkvereniging Kontakt. Van deze groep kent bijna iedereen (97%) het wijkkrantje en is twee derde (zeer) tevreden over de resultaten die de wijkvereniging boekt. Verder vindt driekwart van de bewoners het belangrijk dat de wijkvereniging er is.

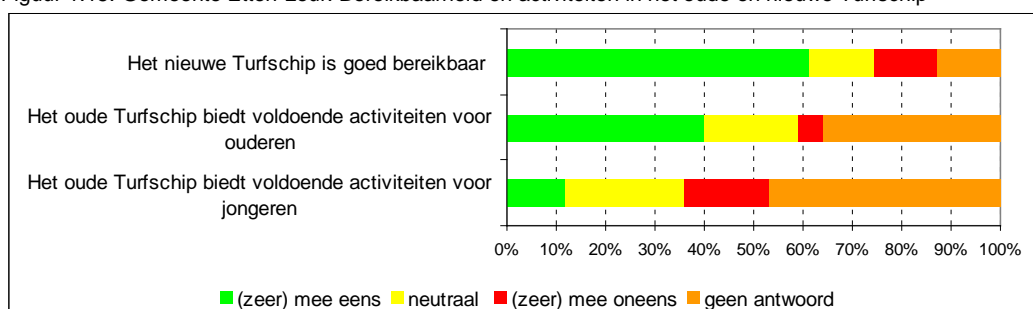
Basisscholen in de wijk

De kinderen in Etten-Leur Noord gaan over het algemeen naar basisschool de Hasselbraam of brede school De Pijler (net buiten de wijk). Het schoolplein van de Hasselbraam is zowel tijdens lestijden als daarbuiten toegankelijk als speelplek voor kinderen.

Het Turfschip

Het Turfschip is een multifunctioneel activiteitscentrum net buiten de wijk Etten-Leur Noord dat zowel door verenigingen als bedrijven wordt gebruikt. Wijkvereniging Kontakt organiseert veel van haar activiteiten in het Turfschip. In de enquête is gevraagd wat de bewoners van Etten-Leur Noord van het Turfschip vinden:

Figuur 1.15: Gemeente Etten-Leur: Bereikbaarheid en activiteiten in het oude en nieuwe Turfschip

Bron: Bewonersenquête Etten-Leur Noord, 2010.

Toen de bewonersenquête werd gehouden was het oude Turfschip nog in gebruik. Daarom is naar de activiteiten in het oude Turfschip gevraagd. Die zijn sinds maart 2011 verplaatst naar het nieuwe Turfschip. De stelling over de bereikbaarheid heeft wel betrekking op het nieuwe Turfschip.

Woonwerk locatie Attelaken

De gemeente Etten-Leur heeft een aantal jaren geleden het kleinschalige bedrijventerrein Attelaken ontwikkeld. De reden hiervoor was dat er vanuit een groeiend aantal eenmansbedrijven en startende bedrijven vraag was naar bedrijfspercelen met een beperkte omvang, al dan niet in combinatie met een bedrijfswoning. Woonwerk locatie Attelaken is nu een gevarieerd onderdeel van de wijk Etten-Leur Noord met reguliere woningen, woon-werkwoningen en (lichte) industrie.

Toekomstwensen voor Etten-Leur Noord

Er is in de bewonersenquête gevraagd naar de belangrijkste wensen van bewoners voor Etten-Leur Noord. Bewoners konden zich uitspreken over activiteiten, woningen en woonomgeving.

- Ongeveer 50% van de bewoners heeft geen wensen voor activiteiten en woningen in de wijk. 15% van de bewoners vindt het belangrijk dat er meer beter betaalbare woningen komen (15%) en meer woningen voor ouderen (8%).
- Ongeveer 31% van de bewoners heeft geen wensen voor de woonomgeving, 18% vindt dat de straten en stoepen beter onderhouden moeten worden en 11% is van mening dat verkeersoverlast moet worden opgelost.

2. Verslag wijkschouw Etten-Leur Noord

In juni 2010 was de startbijeenkomst voor het wijkontwikkelingsplan Etten-Leur Noord. De projectgroepleden zijn toen de wijk Etten-Leur Noord ingegaan om mooie en minder mooie plekken in de wijk te bekijken.

Brouwersstraat, brede school De Pijler, reconstructie van De Lange Brugstraat.

- Het kruispunt Brouwersstraat en Lange Brugstraat betreft een gevaarlijke uitrit voor schoolgaande kinderen (basisschool De Pijler). Automobilisten kunnen de kinderen maar moeilijk zien.
- De Lange Brugstraat wordt gereconstrueerd. Dit is de oude dorpskern / hoofdstraat en een levendig gedeelte van de Leur met diverse horeca-gelegenheden en winkels. Het is goed om dan de gevaarlijke kruising bij het Van Bergenplein mee te nemen en te verbeteren bij de reconstructie. De wijkvereniging vraagt de gemeente om samen met bewoners te kijken hoe de reconstructie kan worden uitgevoerd. Het is van belang om rekening te houden met de historische structuur van de Leur. Verder is het goed om bij de reconstructie naar inspirerende voorbeelden te kijken.

Lange Brugstraat, plantenbakken aan lantaarnpalen (leuk!)

Een mooi initiatief van de wijkvereniging: 'hanging baskets'. De gemeente heeft de bloembakken opgehangen, bewoners zijn zelf verantwoordelijk voor het water geven en onderhouden ervan.

Het Turfschip en Brede School De Pijler

- Het Turfschip is een gemeenschapscentrum net buiten de wijk Etten-Leur Noord. De wijkvereniging organiseert veel van haar activiteiten in het Turfschip. Het Turfschip wordt momenteel nieuw gebouwd, met daarbij een sporthal, hotelkamers en een verbinding door middel van een loopbrug met een nabijgelegen woonzorgcomplex. Het Turfschip heeft een uitstraling / architectuur waarvan bewoners vinden dat je er echt van moet houden. Beetje 'Efteling-achtig'. Het Turfschip ligt mooi aan het water van de oude haven van Leur. Bij deze haven komen nog nieuwe woningen en het uitgaansgebied wordt verder uitgebreid. Bij deze ontwikkeling moet volgens bewoners wel heel goed gekeken worden naar de verkeersafwikkeling.
- Naast het nieuwe Turfschip ligt de Brede School De Pijler. Veel kinderen uit Etten-leur Noord gaan hier naar school. Het is een Brede School waarin onder andere de BSO is gevestigd.

Supermarkt super de Boer

Tegenover het nieuwe Turfschip ligt supermarkt Super De Boer (ook net buiten de wijk). Hier zien we een probleem met laden en lossen van de vrachtwagens die de supermarkt bevoorraden. Dit is een drukke plek geworden, waarbij vrachtwagens soms niet goed naar binnen rijden en de halve weg blokkeren, waardoor het gevaarlijk wordt voor de schoolgaande kinderen die naar de twee brede scholen in dat gebied gaan. De gemeente wijst erop dat dit ook om een stuk handhaving gaat; Super de Boer moet er voor zorgen dat de vrachtwagens helemaal naar binnen rijden en de straat niet blokkeren, dat moet gehandhaafd worden. Dan heb je ook geen problemen.

Herstructurering van Bergenplein

- Aan het Van Bergenplein staan winkels, met daarboven woningen. Aan één zijde is dit gerenoveerd waarbij de gevel van de winkels op de plint naar voren is verplaatst. Dit levert een speels beeld op. Aan de andere kant staan mooie oude huizen van Leur evenals het Trouwkerkje.
- Op het Van Bergenplein was altijd al veel parkeeroverlast. Het aantal voorzieningen en winkels neemt ook toe, vanwege de nieuwbouwwijk Schoenmakershoek. Dat is positief voor de wijk, maar bij het Van Bergenplein zie je problemen met parkeeroverlast. Bewoners schatten in dat dit nog erger gaat worden als de nieuwe supermarkt, Lidl, hier gaat komen. De parkeeroverlast wordt volgens de bewoners ook veroorzaakt door de slechte ontsluiting van het Van Bergenplein, wat ook tot gevaarlijke situaties leidt.
- De gemeente heeft onlangs de 'blauwe zone' ingevoerd waar je met een parkeerschijf voor maximaal 2 uur kunt parkeren. De gemeente gaat zodra het Van Bergenplein gereed is qua renovatie, de Lidl zich er heeft gevestigd en het nieuwe Turfschip is geopend, een nader parkeeronderzoek uitvoeren.
- Op het Van Bergenplein staat een bord met daarop de plattegrond van de wijk. De bewoners vinden het jammer dat de achterkant van dit bord onbenut blijft. Het zou leuk zijn als de wijkvereniging dat bord kunnen gebruiken om wijkactiviteiten bekend te maken. Nu staat er echter 'verboden te plakken'.

Wilgenlaan, Loofhout, Abeelstraat

Dit is een typisch Leurse wijk, eind jaren '60-begin jaren '70, veel groen, veel subwijkjes met speelvoorzieningen voor kinderen. Op zich prettig wonen. Hier wonen nog steeds veel gezinnen. Overigens willen ouderen over het algemeen ook graag in hun wijk blijven wonen.

Loofhout, Iepstraat

Hier is een speelpleintje met veel geparkeerde auto's wat gevaarlijke situaties oplevert. Het zou goed zijn als de gemeente kijkt naar een betere ontsluiting van het speelpleintje. Tevens is er wat overlast van hondenpoep, dit wordt enigszins opgelost doordat er een hondenveldje wordt gedoogd.

Basisschool De Hasselbraam

- Dit betreft een dependance van deze basisschool. Deze school staat op de nominatie om te verworden tot een Brede School. Er is nog een discussie gaande of deze school ook de plek wordt voor de wijkvereniging, vooralsnog is dat het Turfschip, maar samenwerking met deze school is zeker ook wenselijk.
- De bewoners geven aan dat in die plannen wellicht ook meegenomen kan worden om hier een plek voor jongeren te creëren. Jongeren komen nu al vaak bijeen bij deze school, wat helaas ook wel tot wat overlast zorgt. De politie is hiervan op de hoogte en treedt regelmatig op. Deze plek is zodoende aan aandachtspunt voor de wijk.
- De wijkvereniging heeft met de school afgesproken dat het schoolplein een buurtplein is, zodat ook buiten schooltijden kinderen daar kunnen spelen. Achter de school ligt een groot speelterrein met ook een deel kunstgras. Kinderen kunnen hier lekker spelen, dit is een mooie plek die veelvuldig wordt gebruikt.

Kloosterlaan, Cloosterstaete.

- Cloosterstaete is een appartementencomplex in de (dure) koopsector. Hier wonen veel 55-plussers. Vroeger was dit een groot speelterrein, daar is door de bouw van dit appartementencomplex een flink deel van af 'gesnoept'. In ruil daarvoor is het speelterrein wel mooi opgeknapt. Bewoners van Cloosterstaete zouden door de projectontwikkelaar geïnformeerd worden over het speelterrein, dit is jammer genoeg niet gebeurd. Hierdoor zie je wel wat wrevel tussen de bewoners van het appartementencomplex en de jeugd die op het speelterrein speelt.
- De uitrit van de parkeergarage van Cloosterstaete komt uit op een punt waar het voetpad stopt. Ook fietsers moeten langs deze uitrit. Dit leidt tot gevaarlijke situaties. Een oplossing is om het voetpad een deel te verleggen, hiervoor moet een parkeerplaats worden ingeleverd en een stuk groen. De gemeente heeft dit uitgezocht en stuit op twee problemen; bewoners willen de parkeerruimte en het stukje groen niet opgeven, het is erg duur. Daarom gebeurt er voorlopig niets. Uiteraard blijft het wel een aandachtspunt. Er zijn veel onduidelijkheden over het vervolg, daarover is niet goed gecommuniceerd.
- De oplevering van Cloosterstaete heeft langer geduurd dan was bedacht. Dit als gevolg van de stagnerende verkoop van de appartementen. Ook nu nog staat een aantal appartementen leeg.

Lichttorenhoofd

Deze weg wordt gereconstrueerd. Dat mag ook wel, want de stoep en de straat is een en al hobbel. Discussiepunten bij de reconstructie is of het een eenrichtingsweg moet worden (gevolg: aansluitende straten moeten dan ook eenrichtingsweg worden). Ook is er een discussie met de busmaatschappij Veolia en de provincie hoe de bus in de toekomst zou moeten rijden. Tevens komen er stoplichten bij de spoorwegovergang, bewoners vragen zich af of dit niet leidt tot opstoppingen. Advies bewoners: reconstrueer de weg, laat de situatie zoals het is (dus geen eenrichtingsverkeer, geen verplaatsing bushalte).

Woningen van GGZ Breburg, Pastoor Binckstraat

In de volksmond heet de locatie GGZ Breburg ook wel Het Hooghuys. Locatie GGZ Breburg is een groot terrein, gewoon een deel van de wijk, waar GGZ-cliënten wonen. Veel groen, prima woningen. Mensen uit de Leur zijn dit ook gewend, vinden dit heel normaal, komen GGZ-cliënten ook tegen in de supermarkt. Cliënten zelf wonen er graag, maar je hebt ook een groep die toch liefst elders wil wonen omdat het toch een bepaald stigma heeft.

Kerkstraat

Dit is weer een ander buurtje binnen Etten-Leur Noord. Oudere woningen, meer volks karakter. Vooral in de Antoniusstraat zijn veel problemen geweest. Een aantal woningen zijn koopwoningen, maar ook WEL heeft hier bezit.

Onder de Torens

Onder de Torens is een nieuwbouwlocatie waar WEL appartementen bouwt. Niet bedoeld voor een specifieke doelgroep, maar er werd een toeloop van senioren verwacht. In de praktijk is dat tegengevallen. Nu komen er meer starters in te wonen. Het project is goed gelopen, want binnen twee weken was alles verhuurd. In overleg met de wijkvereniging

ontwikkelt WEL hier ook een klein speelterrein. Vroeger stond hier een school met een schoolplein wat ook als speelplek werd gebruikt. Het kleine speelterrein van WEL dient als compensatie hiervoor. Een aantal bewoners betreurt de sloop van het schoolgebouw omdat het karakteristiek was en paste bij de Leur.

Seniorenwoningen aan de Kapelstraat

Deze seniorenwoningen staan naast Onder de Torens. Hierover is discussie bij WEL, want de woningen zijn nogal verouderd. De plattegronden voldoen ook niet meer aan de eisen van deze tijd. Echter, de bewoners zijn zeer tevreden, veel groen, prima locatie. Discussie over de toekomst van deze woningen loopt nog volop.

Amarant

Dit betreft een logeershuis zodat ouders van meervoudig gehandicapte kinderen deze kinderen op adem kunnen komen. Bewoners geven aan hier geen last van te hebben en het passend te vinden binnen de Leur.

Woon-werk locatie Attelaken

Woon-werk locatie Attelaken is een nieuwe wijk, met bedrijvigheid en woningen en woon-werkwoningen. Discussie over ontsluiting vanwege de vele bedrijven in de wijk en de mogelijke uitbreiding van de bedrijvigheid.

3. Verslag bijeenkomst met professionals die in de wijk werken

Aanwezig: Désiree Goedhart, Harry Hoppenbrouwers, Willeke van Huffelen (de Hasselbraam), Geert van Rijsbergen, Peter Boekelman (gemeente), Rob van Uden (Amarant), Maurice de Wit, Dirk Leijlen, Linda Deckers (Surplus), Annette van Peer, Kadriya Dinc (WEL).

Afwezig: Henk van Alfen (WEL) Ton van Loon, Riebert Verheugen (GGZ Breburg)

Presentatie en werkopdracht

De bijeenkomst is gestart met een presentatie van het wijkbeeld (inclusief de uitkomsten van de bewonersenquête. Daarna kregen de professionals als werkopdracht de volgende vragen mee:

- Wat wilt u koesteren?
- Wat zou u willen veranderen?
- Wat zou u willen toevoegen?

In het vervolg van dit verslag zijn de uitkomsten van de werkopdracht verder uitgewerkt. Wanneer iets door meerdere professionals is genoemd, is dit aangegeven in de tekst.

Algemeen

Uit de bewonersenquête blijkt dat er onder huurders behoefte is aan kleinere woningen. Omdat er in Etten-Leur Noord veel families in de veelal kleine huurwoningen van WEL wonen, vraagt de corporatie zich af welke huurders er op zoek zijn naar een kleinere woning. Heeft dit er mee te maken dat deze families graag bij elkaar in de buurt wonen?

Koesteren

- Het dorpse karakter van de wijk (vier keer genoemd).
- De saamhorigheid in De Leur.
- De basisscholen in de wijk, onder andere de Hasselbraam (twee keer genoemd).
- De groene (speel)veldjes aan de Rooylaan en achter de Hasselbraam.
- Betaalbaar verenigingsleven en activiteiten in de wijk. Ook in het nieuwe Turfschip is het belangrijk dat wijkbewoners niet teveel betalen voor bijvoorbeeld het huren van een zaal en drankjes.
- Wijkvereniging Kontakt!
- Rugbyvereniging Rel. Er is nu sprake van een verhuizing van de rugbyvereniging naar een locatie buiten de wijk
- Behouden van het cultureel erfgoed in de wijk, bijvoorbeeld het Trouwkerkje en het beeld van Adriaan van Bergen.
- De huidige ontwikkelingen in het havengebied voortzetten. Voorheen was dit een ongezellig gebied met een bruine sloot, maar dit hebben de gemeente en andere partijen al goed aangepakt.
- Behouden van de goede mix tussen bewoners: jong en oud, allochtoon en autochtoon.

Toevoegen

- Meer groen in de wijk, omdat het nu wel erg 'stenig' is.

- Meer aandacht voor onderhoud van sommige voortuinen
- Meer uren voor sportbuurtwerk en jongerenwerk in Etten-Leur Noord (drie keer genoemd).
- Centrale plekken in de wijk waar jongeren onder begeleiding kunnen sporten.
- Een betere spreiding van hangplekken voor jongeren. Verder eventueel nieuwe hangplekken toevoegen.
- Meer speelruimte voor kinderen en jongeren: speeltoestellen en trapveldjes. Verder is een betere spreiding van dergelijke speelvoorzieningen gewenst, zodat deze op relatief korte afstand liggen voor kinderen en ouders (drie keer genoemd).
- Betrekken van verschillende groepen bewoners bij activiteiten in de wijk, waaronder kinderen en jongeren.
- Mogelijkheden voor activiteiten voor ouderen verbeteren, bijvoorbeeld het aanleggen van een jeu de boules baan.
- Meer seniorenwoningen bouwen.
- Het creëren van 'hangplekken' voor ouderen.
- Meer aandacht voor verborgen problematiek in de wijk zoals armoede.
- Zorgteam Hasselbraam uitbreiden met een vertegenwoordiger van de GGD.
- Sneller overleg tussen instanties over kinderen met specifieke problematiek en meer aandacht voor deze jeugdigen.

Veranderen

- Bestaande jongerencentra kleinschaliger inrichten en combineren met sportbuurtwerk.
- Meer bruggen bouwen tussen jong en oud, bijvoorbeeld door het organiseren van activiteiten die alle bewoners in de wijk aanspreken ongeacht hun leeftijd.
- Het plein van de Hasselbraam is een hangplek voor een aantal jongeren. Sommige van hen veroorzaken overlast. Dit moet worden aangepakt, eventueel in samenwerking met de buurt (3 keer genoemd).
- Veel bewoners weten niet wat er in het Turfschip te doen is, blijkt uit de bewonersenquête. Daarom zal het nieuwe Turfschip zich beter moeten profileren door de PR te verbeteren (2 keer genoemd).
- De activiteiten in het nieuwe Turfschip goed afstemmen met wensen van bewoners
- Meer activiteiten voor jongeren in het Turfschip.
- Meer aandacht voor goed onderhoud van groen en bestrating.
- Verbeteren van de verkeerssituatie rond de Hasselbraam. Dit is nu een 30 kilometer gebied, maar de weg is niet als zodanig ingericht.
- Aanpakken van de verkeersproblematiek rond de hofjes.
- In een gedeelte van de Kerkstraat tweerichtingsverkeer toestaan.
- Veranderen van de verkeerssituatie rond het Van Bergerplein. Het gaat hierbij vooral om het verduidelijken van de voorrangssituatie, onder andere op het kruispunt met de Geerkade (twee keer genoemd).
- Betere verkeersafwikkeling in en uit de wijk.

4. Verslag bewonersavond Etten-Leur Noord

In oktober 2010 is in Etten-Leur Noord een enquête afgenomen onder alle wijkbewoners. Voorafgaand aan de enquête heeft de projectgroep wijkontwikkelingsplan Etten-Leur Noord een wijkschouw gehouden waarbij zij zowel de mooie als de minder mooie plekken bezochten. Aan de hand van de uitkomsten van de enquête, de wijkschouw en bestaande gegevens van de gemeente Etten-Leur, Woonstichting Etten-Leur (WEL), Surplus, wijkvereniging Kontakt en het CBS is een wijkbeeld samengesteld.

Inzoomen op ervaringen en wensen van bewoners

Het wijkbeeld (inclusief de uitkomsten van de bewonersenquête) is op 15 februari tijdens een bewonersavond samen met ongeveer 65 wijkbewoners besproken. Bureau Companen leidde deze avond. Ook werd tijdens die bijeenkomst ingezoomd op ervaringen en wensen van bewoners voor de toekomst van Etten-Leur Noord. De uitkomsten van de bewonersavond verwerken we uiteindelijk in het wijkontwikkelingsplan (WOP). Dit plan beschrijft voor een periode van tien jaar wat er in Etten-Leur Noord moet gebeuren op het gebied wonen, parkeren, leefbaarheid, openbaar groen etc. Uiteindelijk koppelen we het WOP voor de zomer van 2011 aan de wijkbewoners terug.

De start van de bewonersavond

Wethouder Schouw opende de avond door het belang van een WOP voor alle wijken in Etten-Leur te benadrukken. Een WOP geeft de gemeente namelijk handvatten om per wijk goede keuzes maken over te ondernemen acties en activiteiten. Iets dat in de huidige tijden van bezuinigingen extra belangrijk is. Na dit welkomstwoord was er een presentatie van het wijkbeeld die werd afgesloten met een aantal prikkelende stellingen waarmee bewoners aan het denken werden gezet over hun wijk. Een aantal bijvoorbeeld van deze stellingen zijn:

- Er zijn voldoende voorzieningen en activiteiten voor ouderen in de wijk, daarom moet er meer ruimte komen voor jongeren.
- Meer parkeerruimte mag best ten koste gaan van andere voorzieningen, zoals hondentoiletten.
- Het dorpse karakter van Etten-Leur Noord zal ook in de toekomst gewoon zo blijven.

Bewoners samen aan de slag

Na de presentatie gingen de aanwezigen uiteen in vijf groepen voor het interactieve deel van de avond. Elke groep kreeg een eigen thema mee, te weten:

- verkeer en parkeren
- voorzieningen en activiteiten
- leefbaarheid en veiligheid
- jong zijn in Etten-Leur Noord
- ouder worden in Etten-Leur Noord

Bijdrage van jongeren

Op verzoek van de projectgroep heeft de jongerenwerker van Surplus een zevental jongeren meegenomen naar de bewonersavond. Zij vormden de discussiegroep 'jong zijn in Etten-Leur Noord'. Overigens waren ook andere bewoners welkom om zich bij deze

groep aan te sluiten, maar daar is alleen door een aantal raadsleden gebruik van gemaakt. Ook was de voorzitter van het jongerenplatform Etten-Leur aanwezig.

Veel belangstelling voor het thema verkeer en parkeren

De bewoners mochten zelf kiezen bij welke discussiegroep ze zich aansloten. Hierbij bleek het thema 'verkeer en parkeren' de aanwezigen het meest aan te spreken, terwijl er weinig belangstelling was voor het thema 'ouder worden in Etten-Leur Noord'. Per discussiegroep zijn de volgende vragen aan bod gekomen:

- Wat zijn knelpunten?
- Waar in de wijk is dat precies?
- Wat mist u?
- Wat zijn mogelijke oplossingen?
- Wat moet blijven zoals het is?

Uiteindelijk zijn de uitkomsten aan het eind van de avond plenair teruggekoppeld door de bewoners zelf. Vervolgens is de avond in een ontspannen sfeer afgesloten met een drankje en een optreden van het Leurse trio Goei Volluk.

In het vervolg van dit verslag zijn de uitkomsten van de discussies per thema verwerkt. Het gaat hierbij om een woordelijk verslag waarin de wensen van bewoners zijn opgenomen.

Verkeer en parkeren

Koesteren

- Het gratis parkeren in de wijk, ondanks de nadelen die dit met zich mee brengt. Vooral in de omgeving van het Adriaan van Bergenplein is de parkeerdruk hoog.
- Fietsers in Etten-Leur Noord. Zij moeten zich veilig voelen in het verkeer en er is behoefte aan meer en betere gelegenheden om fietsen te stallen, vooral rondom de bushokjes in de wijk. Verder zijn in de woonwerk locatie Attelaken op diverse plekken meer stoplichten voor fietsers gewenst om ze veilig over te laten steken.
- Ook voetgangers moeten blijvend de aandacht krijgen. Voor hen wensen bewoners meer zebra's op en rond het Adriaan van Bergenplein, onder andere de Lange Brugstraat. Verder is in dit gebied betere straatverlichting nodig.

Veranderen

- Hoge parkeerdruk bij de appartementen op en rond het Adriaan van Bergenplein en in woonwerk locatie Attelaken. Verder is er meer parkeergelegenheid gewenst aan onder andere de Abeelstraat.
- Slechte bestrating op veel plekken in de wijk en te smalle stoepen.
- Onoverzichtelijke kruispunten en andere verkeerssituaties. Hier vallen bijvoorbeeld de kruising Adriaan van Bergenplein en Lange Brugstraat onder en de verkeerssituatie bij het bushokje op de Lichttorenhoofd. Doordat dit bushokje beplakt is, hebben automobilisten, fietsers etc. slecht

zicht.

- De verlichting van de parkeergarage van Cloosterstaete verblindt het verkeer.
- De bewoners wensen overall in de wijk lagere verkeersborden, zodat deze beter zichtbaar zijn. Vanwege de gestelde normen is het verlagen van verkeersborden niet mogelijk, maar de gemeente wil wel meedenken over andere oplossingen.
- Een aantal bedrijven op de woon-werklocatie Attelaken zorgt voor verkeersstromen die botsen met de woonfunctie van de buurt.
- De voorrangregeling op het Adriaan van Bergenplein is onduidelijk, bijvoorbeeld het aanbrengen van haaiantanden kan hierin al helderheid verschaffen.
- De verkeersstromen rondom de scholen De Pijler (net buiten de wijk) en de Hasselbraam zijn onoverzichtelijk. Doordat veel ouders hun kinderen met de auto naar school brengen, is de ontsluiting niet optimaal en ontstaan bij het in- en uitgaan van de school gevaarlijke verkeerssituaties. Onlangs heeft het college van Etten-Leur besloten de verkeersveiligheid rondom scholen te verbeteren. Verder zal de komende nieuwbouw van scholen elders in Etten-Leur zorgen voor meer spreiding van leerlingen en dus ook van de daarmee gepaard gaande verkeersstromen.

Wensen

- Beter toezicht en meer handhaving met betrekking tot parkeren en snelheid.
- Creëren van een betere ontsluiting van de wijk Etten-Leur Noord. Het verkeer komt nu in een soort trechter terecht, onder andere bij het spoor. Een tunnel onder het spoor blijft een wens van de bewoners, ook al weten zij dat dit er door de bezuinigingen momenteel niet in zit.
- De inrichting van wegen aanpassen op de toegestane snelheid. Het gaat hierbij vooral om de inrichting van de 30 kilometer zones, bijvoorbeeld de Barbierstraat.
- Verbeteren van de verkeerssituatie rondom De Pijler en de Hasselbraam.
- Betere communicatie vanuit de gemeente richting bewoners. Dit kan door goed te luisteren en bewoners te informeren over verkeer- en parkeerzaken. Uit de discussie blijkt namelijk dat een aantal bewoners sceptisch is over wat de gemeente met hun tips en adviezen met betrekking tot verkeer en parkeren gaat doen. Er zijn al diverse inspraakavonden geweest, maar bewoners hebben tot nu toe geen zichtbaar resultaat gekregen van wat er met hun 'input' is gedaan.

Vorzieningen en activiteiten

Koesteren

- Het Nieuwe Turfschip is een goede locatie om activiteiten te organiseren die zowel jong als oud aanspreken, zoals een biljartavond of een Hollandse avond. Hiermee kan een brug worden gemaakt tussen jong en oud in de wijk.
- Het rugbyveld en de vereniging in Etten-Leur Noord.

Toevoegen

- Leegstaande panden in Etten-Leur Noord benutten als locatie voor jongerenactiviteiten. Voor deze doelgroep is hiervoor nu te weinig ruimte binnen de wijk.
- Een jongerencentrum in de wijk Etten-Leur Noord of in ieder geval op de Leur. Nu is er wel een dergelijk centrum in Etten, maar dit is voor jongeren (gevoelsmatig) te ver.
- Inzetten op activiteiten, feesten en meer (sport)voorzieningen voor jongeren, ook uit andere wijken. In Etten-Leur Noord en in omliggende wijken woont een grote groep in de leeftijdscategorie rond de tien jaar. Binnenkort horen zij ook tot de groep jongeren.
- Het bestaande jongerenplatform heeft weinig budget en hoopt daarom dat er meer initiatief komt vanuit het Nieuwe Turfschip, horeca of winkeliersvereniging om activiteiten voor jong en oud te organiseren en te financieren. De vraag is of het initiatief niet bij de jongeren zelf moet liggen.
- Meer samenwerking tussen de horecagelegenheden in Etten-Leur Noord.

Wensen

- In het oude Turfschip werden vooral activiteiten voor ouderen georganiseerd. In het Nieuwe Turfschip ligt een kans om meer aandacht te besteden aan activiteiten voor jongeren. Hierbij is de betaalbaarheid van onder andere drankjes en zaalhuur wel een aandachtspunt.

Leefbaarheid en veiligheid

Koesteren

- Behouden van het dorpse karakter van Etten-Leur Noord.
- Blijvende aandacht voor de goede sociale cohesie in de wijk en de bestaande samenhang tussen de bewoners.

Toevoegen

- Meer sociale voorzieningen, zodat bewoners (zowel jong als oud) voor activiteiten niet verplicht zijn naar het Nieuwe Turfschip te gaan.
- Betaalbare woningen voor starters, zowel in de koop- als in de huursector.
- Het realiseren van betaalbare huurwoningen voor senioren voorkomt dat zij wegtrekken naar andere wijken als bijvoorbeeld de Schoenmakershoek.
- Een tunnel onder het spoor op het Schoonhout. Dit is een grote wens van bewoners om de doorstroming van het verkeer binnen de wijk Etten-Leur Noord te bevorderen, omdat er dan niet meer gewacht hoeft te worden voor spoor.
- Oplossen van de leegstand van winkelpanden door deze betaalbaar te maken voor startende ondernemers. Momenteel is de huur van winkelpanden in Etten-Leur Noord hoog.

Wensen

- Versterking van de sociale cohesie in de wijk.
- Burgers eerder en vaker bij plannen van de gemeente betrekken. Hierbij hoort ene goede communicatie vanuit de gemeente richting de wijkbewoners. Bewoners weten heel goed wat er speelt in hun wijk en kunnen goede oplossingen aandragen, bijvoorbeeld bij de reconstructie van de Lange Brugstraat.
- Jongeren betrekken bij feesten in het Nieuwe Turfschip.
- Zorgen voor meer kleur in het groen door bijvoorbeeld het plaatsen van bloembakken en meer 'hanging baskets'. De gemeente moet dit zelf oppakken.
- Meer aandacht voor drugsproblemen in de wijk. Op de Kasteellaan achter de locatie GGZ Breburg signaleren bewoners drugsproblematiek. Dit heeft in ieder geval al de aandacht van GGZ Breburg, omdat haar cliëntèle in dit licht een zeer kwetsbare doelgroep vormt. Verder is er een aantal drugspanden in de wijk die voor overlast zorgen.
- Veel kinderen uit Etten-Leur Noord gaan naar basisscholen buiten de wijk. Dit zorgt bij het in- en uitgaan van de scholen voor grote verkeersstromen in en uit de wijk. De vraag is waarom ouders uit de wijk hun kinderen niet naar de Hasselbraam of De Pijler sturen.

Jong zijn in Etten-Leur Noord

Koesteren

- De jongeren vinden de 'Groene Kooi' aan de Plantijnlaan (buiten de wijk) een goede voorziening. Wanneer er andere voorzieningen voor de jeugd worden gerealiseerd, zou de gemeente deze multicourt daarom als voorbeeld moeten gebruiken.

Veranderen

- Buurtbewoners zouden vaker een praatje moeten maken met hangjongeren in hun buurt. Veel bewoners hebben vooroordelen over een groep jongeren die vaak nergens op gebaseerd zijn, vinden de jongeren. "Kom gewoon een praatje maken met ons, dan zal dat beeld erg meevallen", geeft een van de jongens dan ook aan.
- Een betere communicatie tussen jongeren en de organisatoren binnen het Turfschip. "Nu is er vaak onduidelijkheid over of er een ruimte beschikbaar is voor activiteiten." Een eventueel jongerenplatform binnen de wijk zou als aanspreekpunt kunnen dienen.

Wensen

- Meer (sport)voorzieningen voor jongeren. Zo zou er in samenwerking met de jongerenwerker van Surplus een maandelijks terugkerend activiteiten aanbod voor jongeren moeten worden aangeboden, bijvoorbeeld in het nieuwe Turfschip. Daarnaast is het goed meer jongeren te betrekken bij de organisatie van feesten en wijkactiviteiten. feesten in het Nieuwe Turfschip. Verder zijn regelmatig terugkerende sportactiviteiten onder begeleiding van het jongerenwerk, bijvoorbeeld in de Groene Kooi aan de Plantijnlaan, gewenst.
- Een jongeren ontmoetingsplek (JOP)
- Meer uren voor jongerenwerk in de wijk.

Ouder worden in Etten-Leur Noord

Koesteren

- De bestaande voorzieningen voor ouderen in Etten-Leur Noord. Dit zijn er momenteel voldoende.
- Etten-Leur Noord als veilige wijk!

Veranderen

- Meer aandacht voor verpaupering van sommige voortuinen en brandgangen in de wijk. Voor jonge mensen heeft goed onderhoud van hun directe woonomgeving, zoals de voortuin, niet altijd prioriteit. Veel ouderen vinden dit jammer, omdat dit het straatbeeld verstoort.

Wensen

- 'Een leurtje voor een sleurtje': een soort klussenpakket waardoor verschillende wijkbewoners elkaar kunnen helpen met allerlei zaken in en rondom huis. Het gaat dan bijvoorbeeld om het snoeien van een heg of het ophangen van een schilderij. Dit bevordert onder ander contact tussen de wijkbewoners. Overigens bestaat een dergelijk project al in Etten.

5. Verslag gesprek gezinnen met kinderen

Op donderdag 17 maart is een gesprek met gezinnen georganiseerd in basisschool De Hasselbraam met als doel om te horen wat zij wensen voor de wijk Etten-Leur Noord. Ondanks de geringe opkomst was het een prettig gesprek. In dit verslag beschrijven we de uitkomsten.

Koesteren

De aanwezigen willen graag de volgende zaken in Etten-Leur Noord behouden:

- De grootschalige evenementen zoals de jaarlijkse kermis en de Havenfeesten. “Dit is erg gezellig en trekt veel mensen, ook van buiten Etten-Leur Noord.”
- Basisschool De Hasselbraam. Op sociaal gebied neemt deze school een belangrijke plek in binnen de wijk.

Wensen

De aanwezigen wensen het volgende voor de wijk Etten-Leur Noord:

- Aandacht voor asociaal gedrag van wijkbewoners. Hieronder vallen ruzies tussen jongeren, chagrijnige ouders en overlast door dronken mensen op het Adriaan van Bergenplein. “Mensen moeten elkaar gewoon weer respecteren door elkaar bijvoorbeeld gedag te zeggen. Dat gebeurt te weinig!”
- Veel mensen zitten binnen. Het zou gezelliger zijn als er meer mensen op straat zijn. Dit kan bijvoorbeeld door meer activiteiten te organiseren. De aanwezigen noemen hierbij:
 - Uitzenden van voetbalwedstrijden van het Nederlands elftal in het Nieuwe Turfschip, zodat mensen uit de wijk samen kunnen kijken.
 - Het is jammer dat consumpties en zaalhuur in het Nieuwe Turfschip duur zijn. Hierdoor is de drempel voor jongeren om deze locatie te gebruiken hoog.
 - Basisschool De Hasselbraam heeft een aantal jaren in samenwerking met de buurt een kerstmarkt georganiseerd op het schoolplein. De reacties hierop waren erg positief, maar de school is ermee gestopt omdat het erg veel tijd kost. Het zou wel een goed idee zijn om een kerstmarkt op het Adriaan van Bergenplein te organiseren in samenwerking met De Hasselbraam, bewoners en verenigingen uit de wijk.
 - Muziekconcerten in de wijk. Hierdoor komen ook mensen van buiten Etten-Leur Noord naar de wijk.
 - Meer speelruimte voor de jeugd. Verder is het een idee om fitnessapparaten in de openbare ruimte te plaatsen. Dit is dan ook gelijk een ontmoetingsplaats voor jong en oud.
- Meer verlichting op straat. “Als het donker is hebben we soms een onveilig gevoel.”
- Een wijkwinkel in Etten-Leur Noord waar mensen met vragen en klachten terecht kunnen. Dit is laagdrempeliger dan een loket in het gemeentehuis en kan daarnaast ook als ontmoetingsplaats dienen.
- De uitstraling van de wijk mag best wat veranderen. Het moet levendig, maar zonder dat er overlast is. Daarnaast moet er meer kleur komen door bloemen en planten. Ook zien sommige huizen er onverzorgd uit en verdienen een opknapbeurt.

- De huurprijzen in de wijk zijn erg hoog als je het vergelijkt met bijvoorbeeld Roosendaal en Bergen op Zoom. Het is daarom voor starters erg moeilijk om een woning in Etten-Leur Noord te vinden.